

НАВЧАННЯ ВИМОВИ

Чи важливо навчати вимови у школі?

- відео

ПЛАН

1. Урахування рідної мови учнів при навчанні фонетичних явищ ІМ.
2. Введення іншомовних звуків.
3. Фонетичні вправи.

Мета навчання вимови

- **Формування фонетичної компетентності (ФК):**
формування слухо-вимовних та інтонаційних навичок на апроксимованому рівні

Загальна система вправ

Система вправ для навчання аудіювання	Система вправ для навчання говоріння	Система вправ для навчання читання	Система вправ для навчання письма
підсистема вправ для формування фонетичних навичок	підсистема вправ для формування фонетичних навичок	підсистема вправ для формування орфографічних навичок	підсистема вправ для формування орфографічних нав.
підсистема вправ для формування лексичних навичок	підсистема вправ для формування лексичних навичок	підсистема вправ для формування лексичних навичок	підсистема вправ для формування лексичних навичок
підсистема вправ для формування граматичних навичок	підсистема вправ для формування граматичних навичок	підсистема вправ для формування граматичних навичок	підсистема вправ для формування граматичних навичок
підсистема вправ для розвитку умінь аудіювання	підсистема вправ для розвитку умінь говоріння	підсистема вправ для розвитку умінь читання	підсистема вправ для розвитку умінь письма

-
-
- **Чинні програми** не містять ніякої інформації відносно обсягу фонетичних знань і розподілу їх по ступенях і по класах.

Урахування рідної мови при навчанні фонетичних явищ ІМ

- англійська – фонологічна система містить 44 звуки
- учні вже володіють системою звукових засобів рідної мови. Це може, з одного боку, скласти певні труднощі, обумовлені **інтерференцією** рідної мови, а з іншого – допомогти в оволодінні звуковою системою ІМ (**перенос**)

В залежності від ступеня подібності до звуків рідної мови фонема ІМ можна поділити на **3 групи:**

1. Фонема, **максимально наближені** до фонем рідної мови: [b, m, s, z, ʃ]
2. Фонема, які **мають схожість** із фонемами рідної мови, але мають і суттєві відмінності: [ɪ – i:, e, u – u:, o – o:, æ]
3. Фонема, які **не мають аналогів** у рідній мові: [w, h, r, θ, ð, ŋ, ei, e: ai, oi, ou, au]

Порівняння інтонаційних структур англійської та української мов

- В обох мовах існують два базових тони: **висхідний** і **спадний**, по яких розрізняють повідомлення і запитання, завершені і незавершені висловлювання
- учитель при поясненні функцій висхідного та спадного тонів може спиратись на **перенос** з рідної мови

Порівняння інтонаційних структур англійської та української мов

- ці тони розрізняються в англійській та українській мовах своїми акустичними ознаками та технікою їх вимови.
Висхідний тон в англ. мові має більш низький початок і більш крутий підйом.
e.g. Ця книжка цікава? – Is this book interesting?
- Англійський **спадний** тон має більш високий початок та більш різке падіння.
- e.g. This girl is my sister. – Ця дівчина – моя сестра.

Чи можна навчити у школі ідеальної вимови?

- Поставлена вимова – **received pronunciation**) не є єдиним допустимим варіантом
- Навчати вимови у школі потрібно дотримуючись принципу **апроксимації** – наближення до правильної вимови. Допускаються *фонетичні* помилки (ті, що впливають на якість звучання), але не допускаються *фонологічні* помилки (ті, що впливають на зміст)

2. Введення іншомовних звуків

- Як пояснювати артикуляцію?
- 3 підходи:
- 1) **артикуляторний** (пояснення артикуляції – вимова звуку – вимова речень)
- 2) **акустичний** (імітація)
- 3) **диференційований**
- Ступінь подібності іншомовного звуку до відповідного звуку рідної мови визначає співвідношення пояснення та імітації

Як пояснювати артикуляцію?

1. При введенні звуків **першої групи** не потрібне докладне пояснення артикуляції. Тут слід дати лише короткі інструкції, що треба зробити, щоб від звуку рідної мови перейти до іншомовного звука.

e.g. [p, t, k] – з придихом. [t, d, n, l, s, z] – кінчик язика притиснути не до зубів, як у рідній мові, а до альвеол. [f, v] – піднести зовнішню поверхню нижньої губи до верхніх зубів.

Як пояснювати артикуляцію?

2. Артикуляція звуків **другої групи** потребує більш детальних пояснень, однак ці пояснення повинні мати характер чітких, лаконічних, легко зрозумілих інструкцій. Оскільки англ. звуки цієї групи мають деяку схожість із звуками рідної мови, то при поясненні їхньої артикуляції слід відштовхуватись від таких варіантів фонем рідної мови, які мають найбільшу схожість із іншомовними звуками.
- e.g. [e] – від укр. «цей», [ɪ:] – від укр. «ми», [u:] – від укр. звука [у].

Як пояснювати артикуляцію?

- При навчанні звуків **третьої групи** пояснення артикуляції має ще більше значення, оскільки в рідній мові аналогічних звуків немає. Артикуляцію деяких звуків можна пояснити, спираючись на звичні рухи.

е.г. [h] – зробити легкий видих, немовби зігріваючи руки, звук [w], (був, спав) треба зробити губами такий рух, як при гасінні свічки, [θ ð] – слід спочатку потренувати учнів у продуванні повітря у вузьку і плоску щілину між розслабленою поверхнею передньої частини язика і верхніми зубами, [e:] – з вимови імені “Льоля”.

Чи можна починати введення з ізолюваного звуку?

- При введенні звуків вчитель повинен керуватися принципом **комунікативності**.
- Учні приходять на урок не для того, щоб вивчати нові звуки, а для того, щоб навчитись спілкуватись ІМ. Отже, **не можна** починати введення звуків із фрази "Сьогодні ми навчимося вимовляти новий звук"

Початкова школа

- постановка вимови відбувається одночасно з вивченням граматики і лексики. Учні засвоюють цілі мовленнєві зразки **підсвідомо, інтуїтивно**, тому навчання вимови розпочинається **не з окремих звуків**, а з елементарного усного спілкування Використовуються римовані тексти: скоромовки, римування, вірші, пісні. Навчання проходить в ігровій формі за моделлю: **ціле – компоненти – ціле.**

Початкова школа

- Для проведення фонетичних фрагментів доцільно ввести якийсь **персонаж**, який відповідає за вимову і від імені якого вчитель пропонує різноманітні вправи.

Переваги демонстрації знаків фонетичної транскрипції

- учні відразу ж усвідомлюють різницю між буквою і звуком у даній ІМ;
- вони отримують опору для фіксації в пам'яті іншомовних звуків;
- транскрипція дозволяє краще засвоїти співвідношення між буквами та звуками при читанні;
- раннє ознайомлення із знаками транскрипції дає учням можливість самостійно озвучувати незнайомі слова по словнику.

3. Фонетичні вправи

- **Рецептивні (у слуханні)**
- **Репродуктивні (у відтворенні)**

Рецептивні вправи (у слуханні)

- займають невеличке місце серед інших фонетичних вправ, є цілком необхідними, оскільки вони сприяють формуванню важливих ланок механізмів аудіювання і водночас є основою для формування фонетичних навичок говоріння і читання.
- потрібно **супроводжувати певними діями**, які, з одного боку, підвищують активність учнів при слуханні, а з другого – сигналізують вчителю про правильність виконання вправи.

Рецептивні вправи (у слуханні)

1. На **впізнавання** одного чи декількох нових звуків серед таких, що засвоєні раніше, на впізнавання слів з новим звуком, на **розрізнення** монофтонгів і дифтонгів, довгих і коротких голосних, синтагм, що вимовляються з висхідним і спадним тоном **без сприйняття їх змісту.**

Вправи на впізнавання звуків і мелодії

- Послухайте ряд звуків. Підніміть руку, коли почуєте довгий звук.
- Послухайте ряд слів. Підніміть руку, коли почуєте слово з дифтонгом.
- Послухайте словосполучення. Рукою покажіть, з яким тоном вони вимовляються: спадним чи висхідним.
- Послухайте речення. Підніміть руку, коли почуєте по інтонації, що речення не закінчено.

Рецептивні вправи (у слуханні)

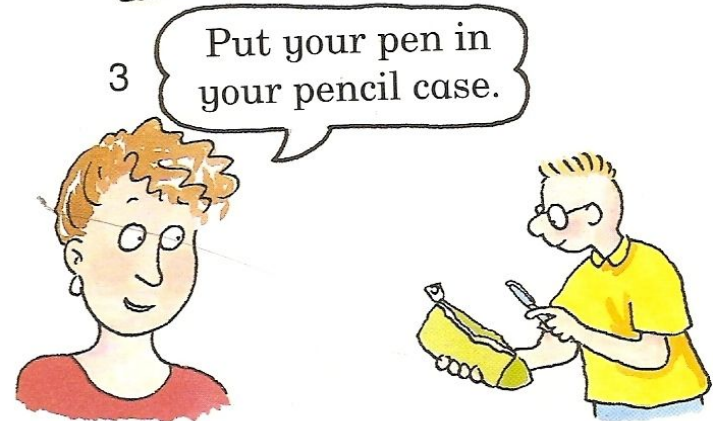
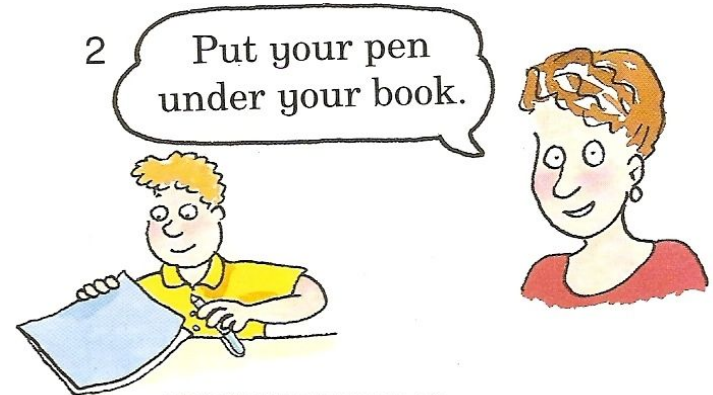
2. На ***впізнавання*** та ***розрізнення*** звуків з одночасним **сприйняттям** змісту.

Вправи, спрямовані на сприймання форми і змісту мовних одиниць

- Послухайте слова. Підніміть руку, коли почуєте назву предмета, що знаходиться в класі.
- Послухайте слова. Піднімайте малюнки предметів, назви яких ви почуєте.
- Послухайте такі словосполучення. Підніміть руку, коли почуєте словосполучення, яке означає місцезнаходження предмета.
- Послухайте словосполучення. Підніміть руку, коли почуєте словосполучення, що означає якість предмету.
- Послухайте запитання. Підніміть руку, коли почуєте запитання про ваш клас (сім'ю, квартиру).

Рецептивна вправа

6 Listen and do

Репродуктивні вправи

1. Фонетичні (некомунікативні), спрямовані на засвоєння артикуляції окремих звуків, слів, словосполучень, інтонації речень.
2. Умовно-комунікативні вправи з одночасним сприйняттям **форми і змісту**:
 - Відповіді на запитання (альтернативні, розділові, загальні, спеціальні)
 - Імітація зразка мовлення (e.g. Послухайте мої твердження. Якщо вони правильні, підтвердіть їх)

Репродуктивні вправи

Pronunciation

The sounds /æ/ and /ɑː/

6 Listen and repeat. 🎧

short /æ/ long /ɑː/

am aren't

Jack aunt

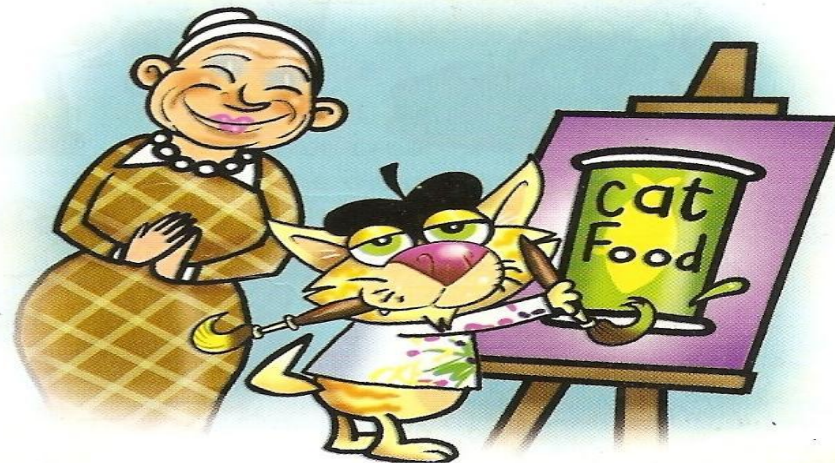
magic art

Listen and repeat. Write /æ/ or /ɑː/.

1 apple 2 Charlie 3 Chicago 4 fantastic

Tongue twister!

That's my aunt's cat Charlie. He's fantastic at art!

Репродуктивні вправи

Pronunciation

The sounds /ð/ and /θ/

6 Listen and repeat. 🎧

/ð/	/θ/
this	thirsty
those	three
then	thirteen

Listen and repeat. Write /ð/ or /θ/.

1 these 2 thirty 3 thanks 4 that

Tongue twister!

Thanks to those thirty-three thirsty girls!

О.Карп'юк English 2

3 Listen and read after me

(Слухай і читай за мною)

[aɪ] **I**, **my**, **rise**, **right**, **climb**, **fly**, **five**

left hand — right hand

left leg — right leg

you [ju:] → **your** [jɔ:]

your name, **your** face, **your** nose

my eyes — **your** eyes

my legs — **your** legs

Stand up!

Close **your** eyes.

Open **your** eyes.

Bend left. Bend right.

Rise **your** left hand.

Rise **your** right hand.

Go!

О.Карп'юк English 3

4 Match and pronounce

(Добери і вимови)

school	[ri:d]
door	[pa:k]
book	[haus]
read	[dɔ:]
house	[gɜ:l]
girl	[buk]
park	[sku:l]

О.Карп'юк English 3

4

Pronounce

(Вимови)

[ð]

[ŋ]

[θ]

[j]

[w]

[ðɪs]

[lɒŋ]

[θæŋks]

[jes]

['wɪntə]

[ðæt]

[sprɪŋ]

[θri:]

[ju:]

[wɒt]

['mʌðə]

[sɒŋ]

[smɪθ]

['jeləʊ]

[waɪt]

['fɑ:ðə]

[jɜ:]

[wi:]

Для підтримання та удосконалення навичок вимови на кожному уроці виконуються

1. Фонетична зарядка.
 2. Мовленнєва розминка.
- Фонетична зарядка є ефективною на уроці тоді, коли вона виконує комунікативну функцію і як компонент доповнює усю структуру уроку

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!